

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 7

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 348 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 25-iyulda ruxsat etildi.*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Avtosanoat korxonalari marketing strategiyasini takomillashtirish yo'llari	16
Qo'ng'iro'tboy Avezimbetovich Sharipov, Zayniddinova Umida Djalolovna	
Mamlakat raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda maxsus iqtisodiy zonalar omilidan foydalanish istiqbollari	26
Izbosarov Boburjon Baxriddinovich, Abdurasulov Ravshanbek Xotam o'g'li	
Mahalla institutini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning institutsional tahlili	32
Bahriddinov Viqorjon Akbar o'g'li	
Mamlakatimizda pillachilik biznesini rivojlantirish orqali mahsulot ishlab chiqarish va uni qayta ishlash holatining tahlili	37
Turgunov Odilbek Maripovich	
Etnografik turizmni tashkil etishning xorij tajribasi	41
I. Axmedov	
Xizmatlar sohasining milliy iqtisodiyotdagi rolini tahlil qilishning zamonaviy yondashuvlari.....	46
Xusanov Murodjon Sunnatullayevich	
Iqtisodiy o'sish tushunchasi va uning rivojlanish tarixi.....	54
Maksudov Avazbek Ulug'bek o'g'li	
Ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni takomillashtirish asosida inson kapitalini rivojlantirish	59
Ubaydullaev G'ayrat Zuvaytovich	
O'zbekistonda aholi bandligini ta'minlashda oilaviy tadbirkorlikning o'rni.....	65
Baymanova Mavlyuda Djurayevna	
The Effect of Students' Financial Status on Academic Performance in Uzbekistan	70
Alimov Damirjon Odilovich	
Qoraqalpog'iston Respublikasida xizmat ko'rsatish sohasida tadbirkorlik faoliyatining o'rni.....	76
Jusupova Anjim Tansiqbaevna	
Insurance Mechanisms in Foreign Trade: Mitigating Risk and Facilitating Global Commerce	82
Sohibjamol Abirkulova	
Nodavlat umumiy o'rta ta'lim maktabning faoliyati samaradorligini aniqlashdainnovatsion usullardan foydalanish	87
Ustadjalilova Xurshida Aliyevna	
Qishloq xo'jaligi korxonalarida asosiy vositalar hisobi va auditi bo'yicha xorijiy tajribalar va ulardan respublikamizda foydalanish imkoniyatlari.....	92
Xojimurodov Zuxriddin Shukurullo o'g'li	
O'zbekiston Respublikasi budjetining shakllanishida egri soliqlarni undirishning fiskal samaradorligi.....	97
Abdulxayeva Shahnoza Muxammadiyevna	
Mamlakat sanoatining barqaror rivojlanishida energosamaradorlikning roli.....	104
J. J. Yaxshilikov	
Сравнительный анализ состояния сферы услуг в регионах Андижанской области.....	109
Мусабоев Рустам Алижонович	
Hududlarda aholi bandligini oshirish va kambag'allikni qisqartirishda ishlab chiqarish sanoatining o'rni (Qashqadaryo viloyati misolida.....	114
Hamdamov Shahzod Ilhom o'g'li, Baxronov Baxriddin Najmiddinovich	
Banklarning qimmatli qog'ozlar bozorida faoliyatini takomillashtirish yo'llari.....	118
Ermatov Utkirbek Baxodirjonovich	

Развитие цифровой экономики в Узбекистане, ее плюсы и минусы	122
Раупова Муҳлисахон Ибраҳимжон кизи, Мамбетова Мадина Зоҳид кизи, Алижонова Малика Алижон кизи, Ҳакимова Нигора Бахтиёрвна	
Investment Management is an Important Factor of Economic Development.....	127
Yuldasheva G. A., Ziyayev Dilshodjon	
O'zbekistonda moliyaviy texnologiyalar sanoatining rivojlanish istiqbollari.....	130
Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li	
Davlat-xususiy sherikchilik asosidagi loyihalarni moliyalashtirish.....	136
Toyirov Yunus Alamovich	
Operatsion faoliyatni boshqarishda strategiya tushunchasiga bo'lgan yondashuvlarning shakllanishi.....	143
Dedajanov Baxtiyor Nabijanovich	
Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali ta'lim sifati va samaradorligini ta'minlash.....	148
Xusniddinov Yorqinjon Muxiddin o'g'li	
Budjet tashkilotlarida pul mablag'lari nazorat qilishni rivojlantirish yo'llari.....	152
Alimardonov Muxammadi Ibragimovich, Djalilova Malika Shuxratovna	
QQS ma'murchiligining yevropa tajribasi.....	157
Bisenbayev Sharyar Kuanishbayevich	
O'zbekistonda soliq yukiga ta'sir etuvchi omillar tahlili	162
Nasimov Ravshanjon Azimovich	

TA'LIM JARAYONIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ORQALI TA'LIM SIFATI VA SAMARADORLIGINI TA'MINLASH

Xusniddinov Yorqinjon Muxiddin o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
Raqamli iqtisodiyot kafedrasini assistenti

Annotatsiya: Raqamli texnologiyalar ta'lim sifati va samaradorligini oshirib ta'lim tizimining muvaffaqiyatini belgilovchi muhim omillardir. Su sababli bugun raqamli texnologiyalar zamonaviy ta'limning ajralmas qismiga aylandi va ularning amaliy tatbiq etilishi talabalar va professor-o'qituvchilarning akademik ta'lim usullarini o'zgartirdi. Raqamli texnologiyalar bir nechta afzalliklarni taklif qilsa-da, ularni amalga oshirish ham muayyan qiyinchiliklarga olib kelishi mumkin. Ushbu maqolada biz ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarni amaliy tatbiq etish orqali ta'lim sifati va samaradorligiga oid ta'lim muammolarini muhokama qilamiz.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, kengaytirilgan ta'lim, shaxsiylashtirilgan ta'lim, kirish, kiber xavfsizlik.

Abstract: Digital technologies are important factors determining the success of the educational system by increasing the quality and efficiency of education. Therefore, today digital technologies have become an integral part of modern education, and their practical application has changed the academic education of students and teachers. While digital technologies offer several advantages, their implementation can also present certain challenges. In this article, we discuss educational issues related to the quality and effectiveness of education through the practical implementation of digital technologies in the educational process.

Key words: digital technologies, augmented learning, personalized learning, access, cyber security.

Аннотация: Цифровые технологии являются важным фактором, определяющим успех образовательной системы за счет повышения качества и эффективности образования. Поэтому сегодня цифровые технологии стали неотъемлемой частью современного образования, а их практическое применение изменило академическое образование студентов и преподавателей. Хотя цифровые технологии предлагают ряд преимуществ, их внедрение также может представлять определенные проблемы. В данной статье мы обсуждаем образовательные вопросы, связанные с качеством и эффективностью образования посредством практического внедрения цифровых технологий в образовательный процесс.

Ключевые слова: цифровые технологии, дополненное обучение, персонализированное обучение, доступ, кибербезопасность.

KIRISH

Raqamli texnologiyalar globallashtirish sharoitida akademik ta'limda ham inqilob bo'ldi. Natijada, talabalar va professor-o'qituvchilarga qulay texnologik imtiyozlarni taqdim etadi. Raqamli texnologiyalarning ta'limdagi ba'zi afzalliklari quyidagilardan iborat:

Kengaytirilgan o'quv tajribasi: raqamli texnologiyalar talabalar uchun yanada qiziqarli va interaktiv ta'lim tajribasini o'rgatadi. Talabalar tushunchalarni yaxshiroq o'rganish va tushunish uchun video, animatsiya, simulyatsiya va o'yinlar kabi turli xil raqamli vositalardan foydalanishlari mumkin.

Shaxsiylashtirilgan ta'lim: raqamli texnologiyalar o'qituvchilarga o'quv tajribasini individual talabalarning ehtiyojlari va qobiliyatlariga qarab sozlash imkonini beradi. Bu talabalar ostiga va o'z darajasida shug'ullanadi ishonch hosil qilish uchun yordam beradi.

Talabalarni jalb qilish yaxshilandi: raqamli texnologiyalar yanada jozibali va interaktiv o'quv tajribasini taqdim etish orqali talabalarning faolligini oshirishga yordam beradi. Bu ma'lumotni saqlash va akademik ko'rsatkichlarni yaxshilashga olib kelishi mumkin.

Axborotga kirish: raqamli texnologiyalar talabalarga mavjud bo'lmagan juda ko'p ma'lumot va resurslardan foydalanish imkoniyatini beradi. Bu raqamli intellektual bazalar talabalarga darslarni yanada samarali o'rganish va keyinchalik sohani tadqiq qilishga yordam beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bugungi kunda ushbu mavzu doirasida xorijlik olimlar tomonidan turli yondashuvlar hamda amaliy jihatlar o'rganib chiqilgan.

Tim Berners-Li – Butunjahon Internet ixtirochisi, veb-texnologiyalari va axborotni boshqarishga e'tibor qaratadi va Shafi Goldvasser - kriptografiya va murakkablik nazariyasiga ixtisoslashgan kompyuter olimi sifatida faoliyat olib borgan.

Vint Cerf – “Internet otalari” dan biri sifatida tanilgan, internet protokollari va standartlariga e'tibor qaratgan bo'lib Jennifer Widom – ma'lumotlar bazalari va ma'lumotlarni boshqarishga ixtisoslashgan kompyuter mexanizmlarini yaratgan.

Endryu Ng – sun'iy intellekt va kompyuterni texnologiyasini o'rganishga e'tibor qaratgan tadqiqotchi hisoblanadi. Fei-Fei Li – kompyuter olimi, kompyuterni ko'rish va sun'iy intellekt etikasi sohasidagi faoliyati bilan mashhur.

Yann LeKun – konvolyutsion neyronlarini chuqur o'rgangan bo'lib Meri Lou Jepsen uning ishini davomi sifatida displey texnologiyasi va miya tasviri sohasidagi faoliyat olib borgan.

Bu olimlar raqamli texnologiyalar sohasiga salmoqli hissa qo'shgan, ularning har biri sun'iy intellekt, internet texnologiyalari, kriptografiya, kompyuterni ko'rish va boshqalar kabi turli sohalarda ilmiy izlanishlar olib borgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda raqamli texnologiyalar sohasidagi ilmiy abstraktsiya, tizimli tahlil, iqtisodiy-matematik model-lashtirish, ekspert baholash, prognozlash va boshqa standart usullardan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

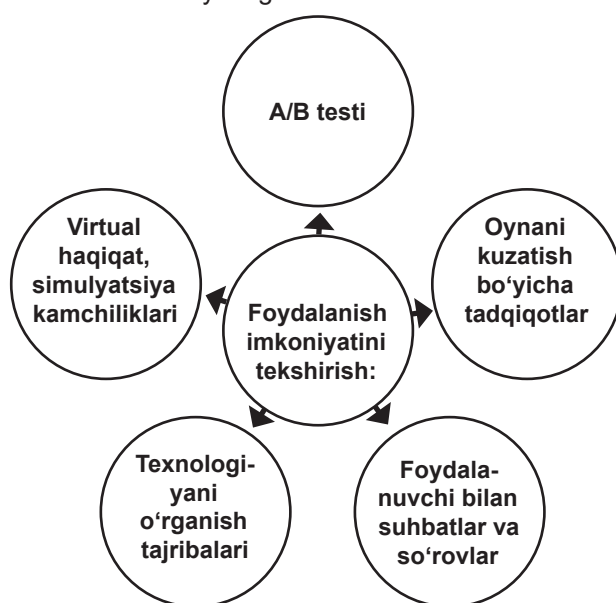
Raqamli texnologiyalar bir nechta afzalliklarni taklif qilsa-da, ularni amalga oshirish ham muayyan qiyinchiliklarga olib kelishi mumkin. Ta'limdagi raqamli texnologiyalarning ayrim muammolariga quyidagilar kiradi:

Raqamli bo'linish: hamma talabalar ham raqamli texnologiyalarga teng kirish imkoniyatiga ega emaslar, bu esa raqamli bo'linishga sabab bo'lishi mumkin. Bu ijtimoiy kam ta'minlangan talabalarning noqulay ahvolda tushib qolishiga va tengdoshlaridan ortda qolishiga olib kelishi mumkin.

Texnik qiyinchiliklar: internetga ulanish muammolari, dasturiy ta'minotdagi nosozliklar va apparatdagi nosozliklar kabi texnik qiyinchiliklar o'quv jarayonini buzishi, talabalar va o'qituvchilarni umidsizlikka olib kelishi ehtimoli bor.

Kiberxavfsizlik bilan bog'liq muammolar: ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanish ma'lumotlar buzilishi va kiberhujumlar kabi kiberxavfsizlik muammolarini keltirib chiqarish va talabalarning shaxsiy ma'lumotlarini xavf ostida qolishi kutiladi.

Raqamli savodxonlikning etishmasligi: hamma talabalar va o'qituvchilar bir xil darajadagi raqamli savodxonlikka ega emaslar, bu esa sinfda raqamli texnologiyalarni samarali amalga oshirishni qiyinlashtiradi. Bu talabalar va o'qituvchilar uchun chalkashlikni yuzaga keltiradi.

1-rasm. Raqamli texnologiyalarni ishlab chiqishda foydalanish mumkin bo'lgan bir nechta ilmiy tajribalar

Raqamli texnologiyalarni ishlab chiqishda foydalanish mumkin bo'lgan bir nechta ilmiy tajribalar mavjud, jumladan:

1. Foydalanish imkoniyatini tekshirish: bu foydalanishga yaroqlilik bilan bog'liq muammolarni aniqlash va yaxshilash uchun foydalanuvchilarning raqamli mahsulot bilan o'zaro aloqasi haqidagi ma'lumotlarni kuzatish va to'plashni o'z ichiga oladi.

2. A/B testi: ushbu eksperimental dizayn raqamli mahsulotning ikkita versiyasini solishtirishni o'z ichiga oladi, qaysi biri foydalanuvchining ishtiroki, konversiya stavkalari yoki boshqa asosiy ko'rsatkichlar bo'yicha yaxshiroq ishlashini aniqlash lozim.

3. Oynani (ko'zni) kuzatish bo'yicha tadqiqotlar: Ko'zni kuzatish texnologiyasidan foydalangan holda, tadqiqotchilar foydalanuvchilarning ekranda qayerga qarashlari va ularning e'tiborlari qanday taqsimlanganligini o'lchashlari mumkin, bu esa foydalanuvchilarning xatti-harakati va afzalliklari haqida ma'lumot beradi.

4. Foydalanuvchi bilan suhbatlar va so'rovlar: ushbu sifatli tadqiqot usullari foydalanuvchilarning raqamli mahsulot bilan bog'liq tajribalari haqida fikr-mulohazalarini to'plashda yordam beradi, muammoli nuqtalar va yaxshilash uchun dasturlarni aniqlaydi.

5. Texnologiyani o'rganish tajribalari: tadqiqotchilar tasvirni aniqlash, tabiiy tilni qayta ishlash yoki tavsiyalar tizimlari kabi vazifalar uchun algoritmlarni optimallashtirish uchun katta ma'lumotlar to'plamlarida mashinani o'rganish modellari bo'yicha tajribalar o'tkazishi mumkin.

6. Virtual haqiqat simulyatsiyalari: virtual haqiqat tajribalari foydalanuvchi xatti-harakatlari va afzalliklari haqida qimmatli tushunchalarni taqdim etuvchi nazorat ostidagi muhitda raqamli muhit bilan foydalanuvchi o'zaro ta'sirini sinab ko'rishini mumkin.

Umuman olganda, foydalanuvchi tajribasi va ish faoliyatini yaxshilash uchun raqamli texnologiyalarni ishlab chiqishda laboratoriyaga asoslangan tajribalar, dala tadqiqotlari va ma'lumotlarni tahlil qilish usullari kombinatsiyasidan foydalanish mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli texnologiyalarni amaliy tatbiq etish orqali ta'lim sifati va samaradorligini ta'minlash uchun ma'lum strategiyalarga amal qilish kerak. Ta'limda raqamli texnologiyalarni samarali joriy etishning ba'zi strategiyalariga quyidagilar kiradi:

Raqamli bo'linishni hal qilish: maktablar va ta'lim muassasalari barcha o'quvchilarning raqamli texnologiyalardan foydalanishini ta'minlashi kerak. Bunga talabalarga noutbuk yoki planshet bilan ta'minlash yoki kompyuter laboratoriyalarini tashkil etish kabi tashabbuslar orqali erishish mumkin.

Texnik yordam ko'rsatish: maktablar va ta'lim muassasalari talabalar va o'qituvchilarga raqamli texnologiyalardan samarali foydalanishlari uchun texnik yordam ko'rsatishlari kerak. Bunga o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish yoki yuzaga keladigan har qanday muammolarni hal qilish uchun texnik yordam guruhi mavjud bo'lishi mumkin.

Kiberxavfsizlikni ta'minlash: maktablar va ta'lim muassasalari talabalarining shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish uchun kiberxavfsizlik choralarini ko'rishlari kerak. Bunga xavfsizlik devorlari, antivirus dasturlari va shifrlashdan foydalanish kiradi.

Raqamli savodxonlikni oshirish: maktablar va ta'lim muassasalari barcha talabalar va o'qituvchilarning raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish uchun zarur raqamli savodxonlik ko'nikmalariga ega bo'lishlarini ta'minlashi kerak. Bunga o'quv mashg'ulotlari va seminarlar orqali erishish mumkin.

Shu qatorda raqamli texnologiyalarni rivojlantirishda bir qancha takliflar mavjud bo'lib quyidagilar amaliyotga tadqiq qilinsa sezilarli o'zgarish bo'ladi.

1. Tadqiqot va ishlanmalarga sarmoya kiritish: kompaniyalar va muassasalar innovatsiyalar va yutuqlarni rivojlantirish uchun raqamli texnologiyalar sohasidagi tadqiqot va ishlanmalarni moliyalashtirish hamda resurslar ajratishi kerak.

2. Hamkorlikni rag'batlantirish: Raqamli texnologiyalarni rivojlantirish bo'yicha bilim va tajriba almashish uchun akademiya, sanoat va hukumat kabi turli sektorlar o'rtasidagi hamkorlikni rag'batlantirish lozim.

3. Ta'lim va uning sifatini qo'llab-quvvatlash: malakali ishchi kuchini yaratish uchun ta'lim va o'quv dasturlari orqali shaxslarga raqamli texnologiyalarni o'rganish imkoniyatini taqdim etish.

4. Mavjudligini ta'minlash: raqamli texnologiyalar ijtimoiy-iqtisodiy holati yoki joylashuvidan qat'i nazar, barcha shaxslar uchun ochiq ekanligiga ishonch hosil qilish.

5. Innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi tartibga solish muhitini rivojlantirish: Innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi siyosat va chara-tadbirlarni, qoidalarni ishlab chiqish, shu bilan birga, iste'molchilar huquqlari va shaxsiy hayotini himoya qilish.

6. Barqarorlikni qabul qilish: Raqamli texnologiyalar yordamida sanoatning atrof-muhitga ta'sirini minimalashtirish va yanada barqaror kelajakni targ'ib qilish uchun barqarorlikni hisobga olgan holda ishlab chiqish istiqbollidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Omonov A.A., Omanov U.A., Rasulov U.M. Ta'lim jarayonida integratsiyalashgan metodlardan samarali foydalanish. Internauka: elektron. oquv. jurn. 2021. № 22(198). s. 82-85.
2. Ходжаева Д. Ф., Омонов А. А., Тугизбоев Ф. У. муаммолар ривожланиши, с котор ривожланишыми можно столкнущя при внедрении искусственного интеллекта. Педагоглар халқаро тадқиқот журналі www.педагоглар.уз 153 жилд-2, сон-1, январь-2022-йил Научно-методический журнал "Наука, техника и техника и образование". 5 (80), с. 23-26.
3. Norboyeva Nafisava, Ra'no Parpiyeva. 2023. "Tashkilotning tabiati. Tashkilot: tizim sifatida". Fan va ta'lim 4 (3): 848-51. <https://opencience.uz/index.php/sciedu/article/view/5454>.
4. Ходжаева Д. Ф., Алиева М. Х., Шарапова Н. А. Достоинства и недостатки разработки искусственного интеллекта. Научнометодический журнал "Достижения Достижения науки и образования", № 4 (76), 2021, с. 13-16.
5. Norboyeva N., Xashimova D. (2020). Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirishda raqamli iqtisodiyotning roli.
6. Parpieva R., "Raqamli iqtisodiyot: xususiyatlar va rivojlanish tendentsiyalari". Academicia xalqaro ko'p tarmoqli tadqiqot jurnali. 2020.
7. Aqlli axborot qarorlarini qo'llab-quvvatlash tizimlarini yaratish. Murodjon Sultonov, G'ayrat Ishanxo'jayev, Ra'no Parpiyeva, Nafisa Norboyeva Conf E3s veb. 365 04031 (2023) DOI: 10.1051/e3sconf / 202336504031.

Yashil **IQTISODIYOT** va **TARAQQIYOT**

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

